

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Departamentul de Istorie Antică și Arheologie
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Arheologie și Studii Clasice

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Arheologia peisajului						
2.2 Titularul activităților de curs	CP II.dr. Ovidiu Țentea						
2.3 Titularul activităților de seminar							
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	3	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	0
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	0
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					16
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat					14
Examinări					2
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual					72
3.8 Total ore pe semestru					100
3.9 Numărul de credite					4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	• Sală dotată cu calculator și videoproiector
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	• Sală dotată cu calculator și videoproiector

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Prezentarea orală și scrisă, în limba programului de studiu și într-o limbă de circulație internațională, a cunoștințelor de specialitate, într-o formă științifică structurată conform standardelor • Utilizarea metodologiei de bază ale cercetării arheologice, numismatice și epigrafice • Utilizarea adecvată a bazelor metodologiei cercetării arheologice teoretice (principiile analogiei, tipologiei, cronologiei, chorologiei, stratigrafiei) și practice, de teren. • Utilizarea adecvată a informației științifice de specialitate în cercetarea arheologică teoretică • abilități de cercetare fundamentală și aplicată în domeniul istoriei anticie;
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Îndeplinirea la termen, riguroasă și responsabilă, în condiții de eficiență și eficacitate, a sarcinilor profesionale, cu respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului. • Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup și de muncă eficientă în echipă, cu asumarea de roluri diverse. • Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Înțelegerea rolului pe care îl arheologia peisajului în reconstituirea datelor pe care le deținem despre antichitate
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Cursul urmărește prezentarea modului prin care, prin acces la noile tehnologii, pot fi integrate date cartografice, topografice, satelitare în realizarea de documentații suport în redactarea studiilor istorice. Arheologia peisajului contribuie la o mai bună înțelegere a unor fenomene istorice și o contextualizare a acestora pe teren. • Arheologia peisajului preia concepte din geografia istorică, cărora le oferă o înțelegere mai profundă și numeroase explicații și noi ipoteze. • Un alt obiectiv particular este corelarea discursului istoriografic românesc cu cele mai noi tendințe de pe plan extern, desfășurate în cadrul domeniului Landscape Archaeology, o direcție foarte productivă din cercetarea internațională

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Noțiuni introductive și stadiul cercetărilor	Prelegere, dezbatere, conversație euristică.	
2. Metode și metodologii, aplicații practice introductive	Prelegere, dezbatere, conversație euristică.	
3. Recunoaștere de teren și înregistrarea datelor	Prelegere, dezbatere, conversație euristică.	

4. Prospectiunile geofizice și geologice și integrarea planurilor și rezultatelor	Prelegere, dezbatere, conversație euristică.	
5. Căi de comunicare și transport. Fortificații liniare	Prelegere, dezbatere, conversație euristică.	
6. Fortificațiile antice și tipologia lor	Prelegere, dezbatere, conversație euristică.	
7. Arheologia conflictului. Monumente triumfale. Structuri defensive. Asedii și câmpuri de luptă	Prelegere, dezbatere, conversație euristică.	
8. Arheologia conflictului. Studii de caz	Prelegere, dezbatere, conversație euristică.	
9. Frontierele romane. Stadiul cercetărilor. Documentarea preliminară, activitatea de teren și integrarea informațiilor	Prelegere, dezbatere, conversație euristică.	
10. Frontierele romane. Studii de caz	Prelegere, dezbatere, conversație euristică.	
11. Arheologie urbană. Reguli de organizare a spațiului, Infrastructură și evoluție urbană	Prelegere, dezbatere, conversație euristică.	
12. Arheologie urbană. Studii de caz	Prelegere, dezbatere, conversație euristică.	
13. Arheologia spațiului rural	Prelegere, dezbatere, conversație euristică.	
14. Evaluare finală / excursie de studiu / Studii de caz	Prelegere, dezbatere, conversație euristică.	

Bibliografie

Ashmore, W., and Knapp, A. B. (eds.), 1999. *Archaeologies of Landscape: Contemporary Perspectives*. Oxford: Blackwell.

Aston, M., and Rowley, T., 1974. *Landscape Archaeology: An Introduction to Fieldwork Techniques on Post-Roman Landscapes*. Newton Abbot: David and Charles.

Aston M. *Interpreting the Landscape: Landscape Archaeology and Local History*, Psychology Press, 1997

Barrett, J. C., 1994. *Fragments from Antiquity: An Archaeology of Social Life in Britain, 2900–1200 B.C.* Oxford: Blackwell.

Atlas – dicționar al Daciei romane, Ed. Bărbulescu, M, Cluj-Napoca: Tribuna. 2005.

Bourdieu, P., 1990. *The Logic of Practice*. Cambridge: Polity.

Bradley, R., 2000. *An Archaeology of Natural Places*. London: Routledge.

Environmental humanities: a rethinking of landscape archaeology? Interdisciplinary academic research related to different perspectives of landscapes Edited by S.J. Kluiving, K. Liden, C. Fredengren, Sidestone Press, Leiden - <https://www.sidestone.com/openaccess/9789464270037.pdf>

Casana J, Goodman DD, Ferwerda C. A wall or a road? A remote sensing-based investigation of fortifications on Rome's eastern frontier. *Antiquity*. 2023;97(396):1516-1533. doi:10.15184/aqy.2023.153

Fodorean, F. *The Topography and the Landscape of Roman Dacia (British Archaeological Reports, International Series 2501)*. Oxford: Archaeopress, 2013, <https://doi.org/10.30861/9781407311173>

Glodariu, A. 1974. Itinerarii posibile ale cavaleriei maure în războaiele dacice, in: Hadrian Daicoviciu (ed), *In Memoriam Constantini Daicoviciu*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1974.

Glodariu, I., Iaroslavski, E., Pescaru-Rusu, A., Stan, Fl. 1996. *Sarmizegetusa Regia: capitala Daciei preromane*, Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva, Deva, 1996, 177-178.

Handbook of Landscape Archaeology, edited by Bruno David and Julian Thomas. Left Coast Press Inc., Walnut

Creek, California, 2008

Hanson WS, Oltean IA. Archaeology from Historical Aerial and Satellite Archives., Springer Abstract.
Hanson WS, Oltean IA (2013). Archaeology from historical aerial and satellite archives.
Hodder, I., 1999. The Archaeological Process: An Introduction. Oxford: Blackwell.
Isaac, B. 1990. The Limits of Empire. The Roman Army in the East, Oxford.

Kennedy, D. L & Riley, D. Rome's Desert Frontier from the Air, Londo, Batsford 1990 -
https://www.academia.edu/7378473/David_Kennedy_and_Derrick_Riley_1990_Romes_Desert_Frontier_from_the_Air

Landscape archaeology on the northern frontier of the Roman Empire at Porolissvm. An interdisciplinary research project, Eds. Coriolan Horațiu Opreanu & Vlad-Andrei Lăzărescu, Mega Publishing Hous 2016 -
https://www.researchgate.net/publication/315770910_Landscape_archaeology_on_the_northern_frontier_of_the_Roman_Empire_at_Porolissvm_An_interdisciplinary_approach#fullTextFileContent

Marcu, F., Szabó, M. 2020 New Data on the Roman Temporary Camps in Șureanu Mountains, AMN 57/1, 2020, 63–88.

Matei-Popescu, F., Țentea, O. 2021. Notes on the Roman Camp (stratopedon) in Sarmizegetusa Regia (Cassius Dio 68.9.7), in: Nunc decet caput impedire myrto. Studies Dedicated to Professor Piotr Dyczek on the Occasion of His 65th Birthday, Warsaw, 601-610.

Nemeth, E., Fodorean, F., Matei, D., Blaga, D., Diesüdwestliche Limes des römischen Dakien. Strukturen undLandschaft. Cluj-Napoca: Mega, 2011

Oltean, I. A., Fonte, J. 2022. Cucerirea romană a Sarmizegetusei Regia din perspectiva modelelor spațiale și de networking în GIS, The Roman Conquest of Sarmizegetusa Regia through GIS-based Spatial and Connectivity analysis in: Arheologia trecerii de la epoca târzie a fierului la epoca romană în Dacia. Contacte și conflicte în secolele I – II p. Chr., Maria-Magdalena Ștefan, Alexandru Popa, Dan Ștefan (ed.), Editura Cetatea de Scaun, 131-148, 2022.

Oltean, I. A., Hanson, W. 2007. Reconstructing the archaeological landscape of Southern Dobrogea: integrating imagery, in: Ehlers, M. / Michel, U. (eds.). Remote Sensing for Environmental Monitoring, GIS Applications, and Geology VII: 17-20 September 2007, Florence, Italy. Series: Proceedings of SPIE (6749). SPIE: Bellingham, Washington, USA..

Oltean, I., Hanson, W. 2015. Defining the Roman Limes in Romania: The Contribution of Aerial and Satellite Remote Sensing.: in L. Vagalinski and N. Sharankov (eds.) Proceedings of the 22nd International Congress of Roman Frontier Studies, Ruse, Bulgaria, September 2012: 889-900. Sofia: Bulletin of the National Archaeological Institute XLII.

Oltean, I., Hanson, W. 2017. Conquest strategy and political discourse: new evidence for the conquest of Dacia from LiDAR analysis at Sarmizegetusa Regia, Journal of Roman Archaeology, 30, 429–446.

Panagiotopoulos, Diamantis und Militello, Pietro M. (Hrsg.): Modelling Archaeological Landscapes: Bridging Past and Present in two Mediterranean Islands, Heidelberg: Propylaeum, 2023.<https://doi.org/10.11588/> - <https://books.ub.uni-heidelberg.de//propylaeum/catalog/book/1212>

Rome and India: The Ancient Sea Trade, edited by Vimala Begley, Richard Daniel De Puma, University of Wisconsin Press, 1991

Ștefan, A. S. 1974. Recherches de photo-interprétation archéologique sur le limes de la Scythie Mineure à l'époque du bas-empire, Actes du IXe Congrès International d'Etudes sur les Frontières Romaines, Mamaia 1972, Bucarest-Köln-Wien, 95-108.

Ștefan, A. S. 2005. Les guerres daciques de Domietien et de Trajan: Architecture militaire, topographie, images et histoire, Roma 2005.

Ștefan, D., Ștefan, M. M. 2018. Teledetecție și arheologie montană în Carpații de Curbură. Fortificațiile de la Vârful lui Crai, Istros 24, 2018, 219-288.

Țentea, O., Rațiu, Al. 2015. Repertoriul peisajului funerar din zona confluenței Siretului cu Dunărea – studiu preliminar, Cercetări Arheologice 22, 189–270

Țentea, O., Călina, Vi. 2019. Peisajul arheologic al castrului Mălăiești, Cercetări arheologice 26, 169-196.

Țentea, O., Călina, V., Condurățeanu, B., Butiseacă, G. 2021. Fortificații temporare romane din Muntenia. O evaluare a cercetărilor recente, Cercetări Arheologice, Vol. 28.2, pag. 337-350.

Welfare, Humphrey. *Roman camps in England: The field archaeology*. London: HMSO, 1995.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații

Bibliografie		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

•

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Participarea activă la curs	Examen	30 %
10.5 Seminar/laborator			
10.6 Standard minim de performanță			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

.....

